

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredie behandling af forslag til lov om støtte til nybygning af fiskerfartøjer m. v.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4139; udvalgets tillægsbetænkning findes i tillæg B. sp. 463).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 3 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Tredie behandling af forslag til lov om udlån til afsætningsvirksomheder m. v. indenfor fiskerierhvervet.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4140; udvalgets tillægsbetænkning findes i tillæg B. sp. 463).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagene sættes til forhandling.

Ordføreren (Johs. E. Larsen): Idet jeg iøvrigt henviser til udvalgsbetænkningen, skal jeg på det samlede udvalgs vegne anbefale de to foreliggende lovforslag til vedtagelse uforandret her ved 3. behandling.

Foss: Jeg skal ikke gå ind på detaljer vedrørende de to foreliggende lovforslag, om lån til fiskerfartøjer og til fiskeindustrien eller, som det nu hedder, afsætningsvirksomheder indenfor fiskerierhvervet. Jeg vil kun gøre den bemærkning, at ingen har påstået, at fiskeriet eller afsætningen af fisk er ude for ekstraordinære vanskeligheder.

Det, der interesserer mig i denne sag, er det principielle spørgsmål om statens udlånsvirksomhed.

Jeg vil gerne spørge: Er det meningen, at staten efterhånden skal overtage bankernes og andre pengeinstitutters finansiering af erhvervslivet? Vi er godt på vej, og det er efter min mening på høje tid, at vi overvejer, hvad vi er på vej til. Staten kan på mange andre måder understøtte erhvervslivet, f. eks. ved sin skattepolitik og de derunder hørende regler om afskrivning eller ved sin handels- og toldpolitik. Det kan også ske ved, at staten støtter tekniske og videnskabelige

undersøgelser og institutioner, og der kunne nævnes adskilligt andet. Men lånevejen er ikke den rigtige.

Vi har hørt den højtærede statsminister meddele tinget, at socialdemokratiet har opgivet nationalisering af erhvervene. I stedet for sværger socialdemokratiet til planøkonomien, og en af planøkonomiens forudsætninger er netop, at staten får kontrol med udlån til erhvervene. Mit parti har altid været modstander af socialisering, fordi vi ikke tror, at staten kan dirigere erhvervslivet halvt så godt, som de frie erhvervsledere selv kan det. Hvis staten skal bestemme, hvor og hvordan erhvervene skal investere, så er vi ikke mindre modstandere af denne genvej til socialisering.

Ikke desto mindre er medlemmer af mit parti gået med til støtte af de foreliggende forslag. Jeg må gå ud fra, at deres sympati for fiskerne er så stor, at de ikke ønsker at begynde at markere en mere konsekvent afvisning af lånepolitikken med en afvisning af netop disse forslag. Jeg frygter bare, at de vil komme ud for de samme vanskeligheder, når de næste erhvervsgrupper melder sig.

Det har været på tale, at staten skulle etablere en permanent lånefond. Hvad det fører til, må dog stå klart for enhver. Hvor skal grænsen sættes for statens udlånsvirksomhed? Risikerer vi ikke, at den vil brede sig på en sådan måde, at banker og andre pengeinstitutter bliver overflødige? Hvilken indflydelse vil det få på opsparingen her i landet? Er det meningen, at folk kun skal anbringe penge, deres opsparedede kapital, i statsobligationer? Dette er formentlig en socialdemokratisk ønskedrøm, men det kan ikke være formålet for noget parti, der kalder sig liberalt. Det er efter min mening på høje tid, at vi holder op med statslån og statsstøtte til alle mulige erhvervsformål. Vi har måske en vis undskyldning i, at krigen og genopbygnings-tiden har vænnet til tanken om, at staten er den store hjælpekasse. Det er mindre undskyldeligt, at vi 9 år efter krigens ophør endnu ikke helt har frigjort os for begrebet ekstraordinære foranstaltninger. Jeg er ganske klar over, at vi måtte have en afviklingsperiode, men tiden er inde til, at det bliver slut med ekstraordinære foranstaltninger. Jeg mangler ikke sympati for dansk